

Huvudman

REGION SÖRMLAND
post@regionsormland.se

Beslut

Datum 2025-11-10
Dnr SI 2025:8399
Sida **1 (11)**

Ärendet

Tillsyn av gymnasieskolan Öknaskolan i Nyköpings kommun.

Beslut

Föreläggande

Skolinspektionen förelägger med stöd av 26 kap. 10 § skollagen (2010:800) Region Sörmland att senast den **27 februari 2026** ha vidtagit nedan angivna åtgärder avseende brister rörande extra anpassningar, anmälan till rektorn och utredning av behov av särskilt stöd samt anmälan av kränkande behandling. De vidtagna åtgärderna ska senast samma dag skriftligen redovisas till Skolinspektionen.

Om Region Sörmland inte följer detta föreläggande kan mer ingripande sanktioner komma att aktualiseras.

Beslutet om föreläggande gäller omedelbart enligt 26 kap. 10 § tredje stycket skollagen. Beslutet om föreläggande får enligt 28 kap. 2 och 18 §§ skollagen inte överklagas.

Region Sörmland ska vidta följande åtgärder

Extra anpassningar och anmälan till rektorn

1. Se till att elever i behov av extra anpassningar ges sådant stöd. Rektorn ska följa upp och dokumentera vilka elever som lärarna bedömer vara i behov av extra anpassningar samt följa upp att de eleverna ges extra anpassningar inom ramen för den ordinarie undervisningen. Denna dokumentation ska ges in till Skolinspektionen i samband med huvudmannens redovisning av vidtagna åtgärder. (3 kap. 5 § skollagen, Lgy25, 2.6 Rektorns ansvar)
2. Se till att vid minst ett tillfälle före den 5 december 2025 informera samtliga lärare och övrig skolpersonal om skollagens krav kring när de ska anmäla till rektorn att en elev kan vara i behov av särskilt stöd. Rektorn ska även förtydliga för personalen hur en anmälan ska göras på skolan. Huvudmannen ska dokumentera skriftligt när och hur informationen har förmedlats. Denna dokumentation ska ges in till Skolinspektionen i samband med huvudmannens redovisning av vidtagna åtgärder. (2 kap. 34 a § och 3 kap. 7 § skollagen)

3. Se till att alla elever som, trots extra anpassningar inom ramen för den ordinarie undervisningen, befaras inte kommer att uppfylla de betygskriterier som minst ska uppfyllas anmäls till rektorn. Detsamma gäller om det finns särskilda skäl att anta att extra anpassningar inte skulle vara tillräckliga. Rektorn ska dokumentera hur många anmälningar som inkommit under perioden den 20 oktober 2025 till och med den 20 februari 2026 och vilket datum anmälan gjorts för respektive elev. Denna dokumentation ska ges in till Skolinspektionen i samband med huvudmannens redovisning av vidtagna åtgärder. (3 kap. 7 § skollagen)

Utredning av särskilt stöd

4. Se till att för varje anmälan om behov av särskilt stöd för en elev som inkommer till rektorn - eller som har inkommit men där utredning ännu inte har påbörjats - ska rektorn starta en utredning om behov av särskilt stöd. Förutom att starta utredningar för de elever som befaras att inte uppfylla betygskriterierna ska rektorn också se till att starta utredning om behov av särskilt stöd för de elever som uppvisar andra svårigheter i sin skolsituation. Rektorn ska dokumentera hur många sådana utredningar som har startats under perioden den 20 oktober 2025 till och med den 20 februari 2026. Denna dokumentation samt datum för när respektive anmälan inkommit och utredning startats, för respektive elev ska ges in till Skolinspektionen i samband med huvudmannens redovisning av vidtagna åtgärder (3 kap. 7 § skollagen).

Anmälan av kränkande behandling

5. Se till att vid minst ett tillfälle innan den 5 december 2025 klargöra skyldigheten för all skolpersonal att, vid kännedom om att en elev upplever sig utsatt för kränkande behandling göra en anmälan till rektorn. Huvudmannen ska dokumentera hur och när informationen har förmedlats. Dokumentationen ska ges in till Skolinspektionen i samband med huvudmannens redovisning av vidtagna åtgärder. (2 kap. 34a §, 6 kap. 5 och 10 §§ skollagen, Lgy 25, 1 Skolans värdegrund och uppgifter och 2.1 Normer och värden)
6. Se till att skolpersonal som får kännedom om att en elev anser sig ha blivit utsatt för kränkande behandling i samband med verksamheten anmäler detta till rektorn. Rektorn ska dokumentera hur många sådana anmälningar som gjorts under perioden 20 oktober 2025 till och med den 20 februari 2026. Dokumentationen ska ges in till

Skolinspektionen i samband med huvudmannens redovisning av vidtagna åtgärder. (6 kap. 10 § skollagen)

Områden utan konstaterade brister

Skolinspektionen avslutar ärendet i de delar det avser samråd med elevhälsan vid utredning av särskilt stöd, beslut om åtgärdsprogram samt agera, utreda och vidta åtgärder vid kränkande behandling.

Redovisning av åtgärder

Redovisningen av de vidtagna åtgärderna skickas via e-post till skolinspektion.linkoping@skolinspektionen.se, eller per post till Skolinspektionen, Box 330, 581 03 Linköping. Hänvisa till Skolinspektionens diarienummer för ärendet (dnr SI 2025:8399) i de handlingar som sänds in.

Om ärendet

Skolinspektionen har utifrån myndighetens risk- och väsentlighetsanalys hösten 2025 inlett en tillsyn av Öknaskolan i Nyköpings kommun.

I tillsynen har Skolinspektionen kontrollerat om verksamheten vid Öknaskolan följer gällande bestämmelser om extra anpassningar och särskilt stöd samt kränkande behandling.

Tillsynen har genomförts genom intervjuer med elever, lärare, personal i elevhälsan och på internatet samt rektorn mellan den 14 och 15 oktober 2025. Som en del av tillsynen har även dokumentation granskats, bland annat betygskataloger, åtgärdsprogram och utredningar av kränkande behandling. Huvudmannen har yttrat sig över allt material av betydelse för beslutet.

Motivering av beslutet

Huvudmannen ansvarar för att utbildningen genomförs i enlighet med bestämmelserna i skollagen, föreskrifter som har meddelats med stöd av skollagen och de bestämmelser för utbildningen som kan finnas i andra författningar (2 kap. 8 § skollagen). Vidare ska huvudmannen se till att nödvändiga åtgärder vidtas om det framkommer att det finns brister i verksamheten (4 kap. 7 § skollagen). Huvudmannen ska se till att personalen som har hand om utbildningen i den verksamhet som huvudmannen har ansvar för enligt denna lag ges möjligheter till kompetensutveckling. Huvudmannen ska se till att all personal i den verksamhet som huvudmannen har ansvar för enligt denna lag har nödvändiga insikter i de föreskrifter som gäller för skolväsendet. (2 kap. 34a § skollagen)

Föreläggande

Extra anpassningar och särskilt stöd

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Extra anpassningar

Av intervjuer med rektorn, lärare, elevhälsan och elever framgår att flera elever inte ges extra anpassningar i den omfattning som de är i behov av för att uppfylla de betygskriterier som minst ska uppfyllas. Av intervjuer med rektorn, lärare och elevhälsan framgår att lärarna inte alltid hinner ge alla elever de extra anpassningar som de är i behov av inom ramen för den ordinarie undervisningen i de klasser där elevantalet är högt. Det framgår också av intervjuer med rektorn, elevhälsan och elever att det finns elever som inte ges de extra anpassningar som de är i behov av på grund av att det finns lärare som inte vet hur de ska ge rätt extra anpassningar. Vidare framgår av elevintervjuer att vissa lärare inte ger eleverna de extra anpassningar som deras mentorer har informerat lärarna om, exempelvis förlängd provtid och möjlighet till uppläst text.

Anmälan till rektorn

Av intervjuer med rektorn, lärare och elevhälsan framgår att när det befaras att en elev inte kommer att uppfylla de betygskriterier som minst ska uppfyllas så anmäls inte alltid detta till rektorn. I Skolinspektionens granskning av betygskataloger och av intervjuer med rektorn, lärare och elevhälsan framgår att det finns flera elever som inte anmälts för utredning om behov av särskilt stöd trots att de fått ett eller flera F i betyg. Rektorn uppger att en av anledningarna till att dessa elever inte anmälts beror på att lärarna fortsätter med extra anpassningar trots att dessa inte är tillräckliga för att eleverna ska uppfylla betygskriterierna. Av intervju med lärarna framgår att de inte anmält flera elever som har fått F i betyg på grund av att det exempelvis finns en frånvaroproblematik. Lärarna uppger att de har tänkt att orsakerna till elevernas frånvaro och mående behöver utredas och åtgärdas innan de anmäler eleverna för utredning om behov av särskilt stöd. Av lärarintervjun framgår vidare att skolans rutiner anger att en anmälan ska göras till rektorn när en lärare befarar att en elev inte kommer att uppfylla betygskriterierna men att det inte är tydligt för dem hur de ska göra. Därav gör lärarna det de anser vara en anmälan på olika sätt. Även om elever har tagits upp på elevkonferenser är det inte tydligt att just det förfarandet som en lärare har valt, uppfattas som en anmälan om utredning av behov av särskilt stöd av rektorn och elevhälsan.

Utredning av elevens behov av särskilt stöd

Av intervjuer med rektorn, lärare och elevhälsan framgår att det inte alltid startas en utredning om särskilt stöd efter en anmälan om att en elev kan vara i behov av särskilt stöd. Rektorn uppger att om en elev till exempel har problematisk skolfrånvaro startar hen inte en utredning av särskilt stöd förrän frånvaroproblematiken är utredd och åtgärdad. Vidare framgår av intervju med rektorn och av Skolinspektionens granskning av betygskataloger att det finns elever med betyget F i en specifik kurs där det inte har startats en utredning av elevers behov av särskilt stöd trots att de är anmälda. Enligt rektorn görs en bedömning av dessa elevers behov på elevhälsamöten men inte alltid genom att det startas en utredning om särskilt stöd. Elevhälsan uppger under intervju att de ibland väljer att inte starta utredning om elevers behov av särskilt stöd när det finns en frånvaroproblematik trots att dessa elever befaras att inte uppfylla betygskriterierna. Vidare uppger elevhälsan att de inte hinner med alla utredningar på grund av otillräcklig tillgång till specialpedagogisk kompetens. Elevhälsan uppger också att det förekommer att det inte startas utredning om särskilt stöd efter varje inkommen anmälan utan att lärare istället kan få instruktion om att arbeta vidare med extra anpassningar.

Rättslig reglering*Extra anpassningar*

Enligt skollagen ska en elev om det inom ramen för undervisningen, resultatet på ett nationellt prov eller uppgifter från lärare, övrig skolpersonal, en elev eller en elevs vårdnadshavare eller på annat sätt framkommer att det kan befaras att eleven inte kommer att uppfylla de betygskriterier som minst ska uppfyllas, och inte annat följer av 7 §, skyndsamt ges stöd i form av extra anpassningar inom ramen för den ordinarie undervisningen. Stödet ska ges med utgångspunkt i elevens utbildning, om det inte är uppenbart obehövt. (3 kap. 5 § skollagen)

Alla som arbetar inom skolan ska uppmärksamma och stödja elever som är i behov av särskilt stöd och samverka för att göra skolan till en god miljö för utveckling och lärande. Lärarna ska stimulera, handleda och stödja eleven och ge extra anpassningar eller särskilt stöd till elever i svårigheter. (Lgy 25, 2.1 Kunskaper)

Rektorn har, inom givna ramar, ett särskilt ansvar för att undervisningen, elevhälsan och studie- och yrkesvägledningen utformas så att eleverna får den ledning och stimulans, de extra anpassningar, särskilt stöd samt andra stödåtgärder som de behöver. Lgy 25, 2.6 Rektorns ansvar)

Anmälan till rektorn

Av skollagen framgår att huvudmannen ska se till att personalen som har

hand om utbildningen ges möjlighet till kompetensutveckling och att all personal i verksamheten har nödvändiga insikter i de föreskrifter som gäller för skolväsendet. (2 kap. 34 § skollagen)

Av skollagen framgår att om det inom ramen för undervisningen, resultatet på ett nationellt prov eller uppgifter från lärare, övrig skolpersonal, en elev eller en elevs vårdnadshavare eller på annat sätt framkommer att det kan befaras att en elev inte kommer att uppfylla de betygskriterier som minst ska uppfyllas, trots att stöd har getts i form av extra anpassningar inom ramen för den ordinarie undervisningen enligt 3 kap. 5 §, ska detta anmälas till rektorn. Detsamma gäller om det finns särskilda skäl att anta att sådana anpassningar inte skulle vara tillräckliga. Rektorn ska se till att elevens behov av särskilt stöd skyndsamt utreds. Behovet av särskilt stöd ska även utredas om eleven uppvisar andra svårigheter i sin skolsituation. Samråd ska ske med elevhälsan, om det inte är uppenbart obehövligt. Om en utredning visar att en elev är i behov av särskilt stöd, ska han eller hon ges sådant stöd. Stödet ska ges med utgångspunkt i elevens utbildning i dess helhet, om det inte är uppenbart obehövligt. (3 kap. 7 § skollagen)

Skolinspektionens bedömning

Extra anpassningar

Skolinspektionen bedömer att det finns brister i skolenhetens arbete med extra anpassningar när det kan befaras att en elev inte kommer att uppfylla de betygskriterier som minst ska uppfyllas. Av utredningen framgår att det finns lärare som inte har förutsättningar att ge extra anpassningar till alla elever som är i behov av sådant stöd. Att dessa elever inte ges extra anpassningar inom ramen för den ordinarie undervisningen innebär att eleverna inte får det stöd som de har rätt till, vilket på sikt riskerar att påverka elevens förutsättningar att uppfylla de betygskriterier som minst ska uppfyllas.

Anmälan till rektorn

Skolinspektionen bedömer att det finns brister vad gäller att anmäla elevers behov av särskilt stöd till rektorn. Tillsynen visar att lärare inte alltid anmäler elever som, trots extra anpassningar inom ramen för den ordinarie undervisningen, befaras inte kommer att uppfylla de betygskriterier som minst ska uppfyllas. Om sådana anmälningar till rektorn inte görs, och elevernas eventuella behov av särskilt stöd därmed inte utreds, riskerar eleverna att bli utan det särskilda stöd som de kan vara i behov av och har rätt till enligt skollagen.

Utredning av elevens behov av särskilt stöd

Skolinspektionen bedömer att det finns brister i skolans arbete med att utreda elevers behov av särskilt stöd. Skolinspektionens utredning visar att rektorn inte ser till att det startas utredningar av elevers behov av särskilt stöd för

samtliga anmälda elever. Även om rektorn och elevhälsan gör en bedömning av vilka insatser som behöver göras för dessa elever, går detta inte att betrakta som en utredning av särskilt stöd där ett beslut också ska fattas om att upprätta eller inte upprätta ett åtgärdsprogram. Vidare visar utredningen att elever med andra svårigheter i sin skolsituation inte utreds inom ramen för särskilt stöd trots att de riskerar att inte uppfylla de betygskriterier som minst ska uppfyllas.

Om en elevs behov av särskilt stöd inte utreds alls eller inte utreds skyndsamt, riskerar eleven att helt eller i vart fall under en viss tid bli utan det särskilda stödet som eleven har rätt till.

Anmälan av kränkande behandling

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Av intervjuer med rektorn, lärare, elevhälsan, personal från internatet samt elever framgår att många elever dagligen använder ett kränkande språkbruk gentemot varandra. Av intervjuer med rektorn och lärare framgår att alla kränkningar som personalen har kännedom om anmäls till rektorn och huvudman. Enligt de intervjuade lärarna har personalen blivit bättre på att göra kränkningsanmälningar efter att de har haft fortbildningsinsatser kring detta. Däremot framgår av intervjuer med elevhälsan, personal på internatet och elever att det förekommer att skolpersonal inte anmäler kränkande behandling. Av intervjuerna framgår att det finns personal som inte alltid anmäler då en elev har upplevt sig kränkt, exempelvis rörande språkbruket. Enligt personalen på internatet finns det lärare som uppger att de inte har tid att upprätta en anmälan vid varje kränkning och enligt eleverna anmäler inte all personal alla verbala kränkningar mellan eleverna. Eleverna uppger att det finns en jargong mellan eleverna som personalen kan uppfatta som skämtsam, men som ofta är kränkande, och därav anmäler inte lärarna alla verbala kränkningar. Elever uppger dock att all personal alltid anmäler grövre och upprepade kränkningar.

Rättslig reglering

Av skollagen framgår vidare att en lärare, förskollärare eller annan personal som får kännedom om att ett barn eller en elev anser sig ha blivit utsatt för kränkande behandling i samband med verksamheten är skyldig att anmäla detta till rektorn. En rektor som får kännedom om att ett barn eller en elev anser sig ha blivit utsatt för kränkande behandling i samband med verksamheten är skyldig att anmäla detta till huvudmannen. (6 kap. 10 § skollagen)

Skolinspektionens bedömning

Skolinspektionen bedömer att det finns brister i skolans arbete när det gäller personalens anmälningsskyldighet vid kränkande behandling. Även om skolpersonal upprättar anmälningar vid förekomst av kränkande behandling och fortbildningsinsatser har genomförts, visar tillsynen att alla kränkningar inte anmäls till rektorn. Av utredningen framgår till exempel att all personal inte alltid anmäler verbala kränkningar mellan elever, trots att de uppfattas som kränkande av elever.

Skolinspektionen framhåller att anmälningsskyldigheten omfattar alla händelser som skolpersonal får kännedom om där en elev upplever sig blivit utsatt för kränkande behandling. Det ska inte göras någon värdering av hur allvarlig en händelse är eller huruvida incidenten verkligen utgör kränkande behandling innan den anmäls till rektorn respektive huvudmannen. Att kränkningar inte anmäls till rektorn medför också att händelserna inte kommer till huvudmannens kännedom och att huvudmannen därmed inte kan ta sitt ansvar för att skyndsamt utreda och vidta de åtgärder som krävs för att förhindra kränkande behandling i framtiden.

Val av ingripande

Skolinspektionen får förelägga en huvudman som står under dess tillsyn att fullgöra sina skyldigheter, om verksamheten inte uppfyller de krav som följer av de föreskrifter som gäller för verksamheten (26 kap. 10 § skollagen).

Region Sörmlands verksamhet vid Öknaskolan uppfyller inte författningarnas krav vad gäller extra anpassningar, anmälan till rektorn och utredning av behov av särskilt stöd samt anmälan av kränkande behandling. Det finns därför skäl att förelägga Region Sörmland att fullgöra sina skyldigheter och vidta åtgärder för att avhjälpa bristerna.

Områden utan konstaterade brister**Samråd med elevhälsan vid utredning av särskilt stöd****Omständigheter som ligger till grund för bedömningen**

Av intervjuer med rektorn, lärare och elevhälsan framgår att samråd sker med elevhälsan vid utredning av en elevs behov av särskilt stöd. Det är specialläraren eller kurator i samverkan med elevens mentor som ansvarar för en sådan utredning.

Rättslig reglering

Enligt skollagen ska en utredning av elevens behov av särskilt stöd ske samråd med elevhälsan, om det inte är uppenbart obehövligt. (3 kap. 7 § skollagen)

Skolinspektionens bedömning

Av ovan redovisade omständigheter framkommer inte annat än att verksamheten uppfyller författningarnas krav inom detta område. Ärendet ska därför avslutas i denna del.

Beslut om åtgärdsprogram**Omständigheter som ligger till grund för bedömningen**

Av intervjuer med rektorn, lärare och elevhälsan framgår att efter avslutad utredning om behov av särskilt stöd fattar rektorn beslut om att utarbeta eller inte utarbeta åtgärdsprogram. Enligt elevhälsan har de utredningar som har genomförts under nuvarande rektorns tid på skolan lett till beslut om att utarbeta åtgärdsprogram.

Av granskade åtgärdsprogram under Skolinspektionens verksamhetsbesök och av intervjuer med rektorn, lärare och elevhälsan framgår att skolans aktiva åtgärdsprogram innehåller information om elevens behov av särskilt stöd och hur det ska tillgodoses. Det framgår även när åtgärderna ska följas upp och utvärderas och vem som är ansvarig för uppföljning respektive utvärdering. Vidare framgår av samtliga intervjuer att eleven och elevens vårdnadshavare ges möjlighet att vara delaktiga i utarbetandet av ett åtgärdsprogram.

Rättslig reglering

Av skollagen framgår att ett åtgärdsprogram ska utarbetas för en elev som ska ges särskilt stöd. Av programmet ska behovet av särskilt stöd och hur det ska tillgodoses framgå. Av programmet ska det också framgå när åtgärderna ska följas upp och utvärderas och vem som är ansvarig för uppföljningen respektive utvärderingen. Eleven och elevens vårdnadshavare ska ges möjlighet att delta när ett åtgärdsprogram utarbetas.

Åtgärdsprogrammet beslutas av rektorn. Rektorn får inte överlåta sin beslutanderätt till någon annan om beslutet innebär att särskilt stöd ska ges

1. i en annan elevgrupp eller enskilt enligt 11 §,
2. i form av distansundervisning och annan undervisning enligt 11 a §, eller
3. i form av anpassad studiegång enligt 12 §.

Om en utredning enligt 7 § visar att eleven inte behöver särskilt stöd, ska rektorn eller den som rektorn har överlåtit beslutanderätten till i stället besluta att ett åtgärdsprogram inte ska utarbetas. (3 kap. 9 § skollagen)

Skolinspektionens bedömning

Av ovan redovisade omständigheter framkommer inte att Region Sörmland brutit mot bestämmelserna när det gäller beslut om att utarbeta eller att inte utarbeta ett åtgärdsprogram. Ärendet ska därför avslutas i denna del.

Agera, utreda och vidta åtgärder vid kränkande behandling

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Av intervjuer med elever, lärare, elevhälsa, personal på internatet och rektorn framgår att all personal alltid agerar och ingriper vid kränkningar. Det framgår exempelvis av intervjuerna att personalen ger elever tillsägelser vid kränkande språkbruk och att de reder ut händelser som är kränkande genom att samtala med inblandade elever.

Vidare framgår av intervjuer med rektorn, lärare, elevhälsan och personalen på internatet att de anmälningar om kränkande behandling som inkommer till rektorn och huvudmannen alltid utreds, och efter avslutade utredningar vidtas åtgärder för att förhindra kränkande behandling i framtiden.

Rättslig reglering

Av skollagen framgår att var och en som verkar inom utbildningen ska främja de mänskliga rättigheterna och aktivt motverka alla former av kränkande behandling. (1 kap. 5 § skollagen)

Huvudmannen är skyldig att skyndsamt utreda omständigheterna kring de uppgivna kränkningarna och i förekommande fall vidta de åtgärder som skäligen kan krävas för att förhindra kränkande behandling i framtiden. (6 kap. 10 § skollagen)

Av läroplanen framgår bland annat att alla tendenser till diskriminering eller kränkande behandling ska aktivt motverkas. Intolerans, förtryck och våld, till exempel rasism, sexism och hedersrelaterat våld och förtryck, ska förebyggas och bemötas med kunskap och aktiva insatser. Vidare framgår att skolans mål är att varje elev ar avstånd från att människor utsätts för våld, förtryck, diskriminering och kränkande behandling samt medverkar till att hjälpa människor. Vidare anges att alla som arbetar i skolan ska uppmärksamma och vidta nödvändiga åtgärder för att motverka, förebygga och förhindra alla former av diskriminering, trakasserier och kränkande behandling. (Lgy 25, 1 Skolans värdegrund och uppgifter samt 2.2 Normer och värden)

Skolinspektionens bedömning

Av ovan redovisade omständigheter framkommer inte annat än att verksamheten uppfyller författningarnas krav inom detta område. Ärendet ska därför avslutas i denna del.

X Alexander Aleryd

Beslutsfattare
Signerat av: Alexander Aleryd

X Helena Forsberg

Föredragande
Signerat av: Helena Forsberg